

Oglas, napisan na itd.
aključujući se na temelju
bitnog cjenika ili po dogovoru.

Oglas za predobjavu, oglase itd.
ali su ne naputnicom ili poloz-
icom početku štendionice u Beču
i administraciju lista u Puli.

Kod narudbe valja točno oz-
načiti ime, prezime i najblju-
štu predhodnika.

Tko list na vremenu ne prima,
neka to javi odpravniku u
otvorenom pismu, za koji se
ne plaća postarina, ako se iz-
vara napisa „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 847849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nosloga svoj pokvaru“. Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahnija. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Crociera br. L. II. kat.)

GOVOR

narodnog nastupnika gosp. prof. Vjek-
Spinčića izrečen povodom svečanog
otvorenja „Nar. Doma“ u Podgradu:

Slavni sboře!

U početku svoga života bio je slo-
venski i hrvatski narod takodjer u Istri
sam svoj gospodar, gospodar u svojoj
domovini, te je sam odlučivao o svojoj
sudbini. Tekar nakon više stoljeća svoga vla-
stiloga života pritisknute ga ludje oblasti-
pao je pod Mlečane i različiti njemačke
grofove. Za jedne i druge je diktata naš
narod morao trpit, obavljao je robake
radnje, u znoju svoga lica morao je za-
drže orali i kopati, sjeći i cjeplati drva,
u obće se je zahtijevalo od njega, da mora-
bili na službu, svojim mogućnikom svaki
dan i svaki čas.

Hvala Bogu, da je to doba minulo.
Mlijelacka je republika propala, nestalo je
njemačkih grofova; samo tu i tamo pri-
držaše još nešto upliva. Još dandanas
imaju nekoji grofovi, stanjući izvan mo-
narhije u različitim župama pravo imeno-
vanja župnika. Nu i nakon što je prestala
vlast Mlijelaca i njemačkih grofova bijaše
stanje našega naroda u Istri nesnosno.
Po čitavoj zemlji vladalo je siromaštvo.
Nitko se nije briquo za siromašni narod.
Austrijske vlade nisu nā drugo misile, već
na to kako bi narod ponijemčile. Tadašnji
vlada bijaše krigu ponijemčenje na-
roda, nipošto pak gospodarski njegov
napredak.

Talijani, imajući prilično inteligencije
i nalazeci se boljem materijalnom stanju
uprije se svom silom nakanaru vlade.

Ova nas je lada kao nemodno podala
na milost i nemilost Talijanom, da nas
pak i oni tlače.

Nu konačno sinula je i njemu zora
bolje budućnosti. Svanuo je i naš pre-
porod, koji je započeo sa djelovanjem
velikoga Dobrile i raznih drugih rođoljuba,
osobite svećenika, sa izdavanjem časopisa
za narod „Naša Sloga“, čijeg sadasnjeg
urednika imamo danas među nama (Živo
Mandić), te narodnim tabori.

Prvi tabor bio je sazvan u Kubedu
god. 1870., drugi u Kastvu jednu godinu
zatim. Osobito važan za podgradski
kotar bio je tabor u Brezovici g. 1883.

Na svih taborih izticali su govornici,
da naš narod nesmije robovati drugomu,
da ima takodjer i on pravo na obstanak,
te da mora biti sami gospodar na svojoj
zemlji. Jednoglasno zahtijevaše od vlaste,
da oblasti dopisuju u jeziku naroda, a
njegreču važnost polagaše na ustrojenje
hrvatskih i slovenskih pučkih škola u Či-
tavoj Istri, jer bez škola nemože napre-
dovati nijedan narod. Obćenita želja svim
bijase, da se nadzorno napreduje. Go-
vornici su takodjer opisivali gospodarsko
stanje našeg seljaka, koje bijaše juko
žalostno. Seljaci morali su se dužiti radi
okupanja desetine, radi slabih ljetina, radi
stoljetnog zametanja.

Morali su se dužiti kod raznih krve-
pija, većinom kod naših protivnika, nala-
žeći se u boljem gospodarskom stanju.

Različiti takovi krupnje živili su jedino
od interesa, koje su seljaci plaćali za raz-
mjerne male nazajmljene svote. Riedki
bijahu oni muževi, koji su seljaku davali
novac na posudu za 10—12 p. sto. Inter-
esi bijahu viši, mnogo viši, 20, 30, 40,
50 p. sto i još više.

U Poreču živio je dapaće takav krvo-
pija, koji je zahtijevao „soldin“ po „figurini“
na dan. Tako je govorio samo da se bude
naruđu to činilo malo, a u istinu bijahu
to 365 soldina na godinu za 100 soldina,
ili 365 forinta na leto za 100 forinti,
dakle 365 po sto!

Nestlo na bolje krenulo je u tom ob-
ziru kada ustrojise u Poreču „hipotekarnu
banku“, s kojom upravljaju i rade naši
narodni protivnici. S vremenom se jo
dočekalo, da ta banka ipak ne odgovara
potrebam našega naroda. Moralo su je
dosta potrošiti prije nego li se je došlo
do novca.

I baš radi toga nije koristno od uje-
uzimali manje iznose. Nadalje, ta banka
je posve u rukama naših narodnih pro-
tivnika, te se zahtijeva izravno ili neizravno
od onoga, koji uzimlje posudu, da se od-
reće svoje političke slobode, osobite pri-
godom raznih izbora. Svaki dan mcžemo
viditi kako su povjerenici banke u raznih
kotarlih glavnih agitatora talijanske vlasta
juče stranke, koji naše ljudi zavadjuju,
varaju, grzeju se „ako nebi glasorali po
komandi iz Poreča“. Končano, sav dobitak
kod te banke došao je u ruke naših pro-
tivnika, koji ga upotrijebi: kasnije često
baš proti našim ljudem.

Obzirom na sve to uvidilo se je ko-
načeno, da nau treba u Istri posuđilnicah,
kad kojih bi se dobio posuda takodjer
marujih, na kraće vrieme, jestinjih, kad
kojih bi dobitak ostao doma, te bi ljudi
uz sve posude ostali slobodnimi.

To sre isticao je govornik o „gospo-
darskih odnosaši“ na taboru u Brezovici
g. 1883. A upozorio je takodjer, da se
posude nesmiju davati lakohućnim lju-
dem, već samo takovim, za koje se znade,
da nisu krivi svomu lošemu materijalnomu
stanju, n. pr. ljudem, koje je u obitelji
posjetila bolest, smrt i slično.

Governik, koji je izticao poltrebu po-
suđilnice u štendionice za ovaj kotar na
taboru u Brezovici, bio je naš zasluzni
Slavoj Janko (Živo!). Slavoj Janko znao
je dobro, da će samo gospodarski jak
narod nešto takodjer politički postignuti,
da te samo takav narod vodi horbu za
svoga narodna prava u povoljnem položaju.
Zaključio je svoj govor sa željom i po-
zivom na rođoljube u kotaru, da se čim
prije ustanovi posuđilnica i štendionica.

Jedanaest je godina minulo prije nego
li se je izpunila ta njegova nakana, i to
glavno radi toga, što nebijaju dostatno
muževa za oživotvorene te misli. Tekar
god. 1894. kadno je došao u Podgrad ka-
pelan Ante Štemberger, vjerni i ustajni
pomoćnik Slavova Jenka, bijahu nadavl-
dane prve zaprijeke. Iste godine mjeseca
maja donio je Slavoj Jenko na sjednici
„Gospodarske zadruge“ izradjena pravila
za „Posuđilnicu i štendionicu“ u Podgradu.

Ustanovna skupština, na kojoj se je raz-
polagala na posuđilnicu i štendionicu,

privilo i odobrilo pravila te izabrao prvu
upravu, obdržavaju bijaše mjesec avgusta
one godine. Prisutan je bio takodjer sa
dačoji umirovljeni ravnatelj krške gra-
dunske škole Ivan Lapajne, strukovnjak
u zadružnim poslovima, prijatelj g. Jenka.
Mjeseca novembra bijahu pravila od
c. k. trgovackog i pomorskog suda u Trstu
potvrđena.

U prvo ravnateljstvo bijahu izabrani:
župnik-dekan Ante Rogać, tadašnji obč-
njčnik dr. Šebesta, Slavoj Jenko, Ante
Štemberger, kapelan i domaći posjednik
Ante Stanić.

Dr. Šebesta i Štemberger odseliše se,
Stanić je umro, i ovi bijahu zamjenjeni
s drugima (suda su: Strnad, Petrić i Pire);
Rogač i Jenko ostale kroz svih deset godi-
dine u ravnateljstvu. Dao Bog da bi ostali
još mnogo i mnogo. (živili)

U nadzornom odboru bijahu tri uči-
telja (Wajšel, Debenjak i Makarović) i dva
svećenika (Poštar i Rylav). Od tih je
jedan samo Makarović ostao u tom odboru.
Dруги су danas: gg. Logar, Kranjčić, dr.
Bilek i Uković.

Početak posuđilnice bio je težak, kao
sto je svaki početak. Brinuti su se morali
za pokušta i za knjige, izvježbati su se
morali u vođjenju posala. Osim ove po-
težkoće nadošla je već na početku druga
velika potežkoća: dobiti se nije moglo
novca, ili se ga je dobio sa potežkoćama.
Sjećam se kako sam kao ravnatelj
posuđilnice u Kopru ujedno s blagajnikom,
s pokojnjim Kristanom putovao u Celje,
navlažiši na to, da bi tamošnji krugovi
posudili nušin posuđilnicu novca. I kao
sto je trebalo novca kod posuđilnice
Kopru, tako ga je trebalo takodjer drugud,
i takodjer u Podgradu.

Za tih potežkoćama nastale su i
druge.

Autonomnim zemaljskim takodjer
državnim oblastim nije bilo pravo, da se
nas narod gospodarski okripi, te su lijeve
u zemetku uništili posuđilnicu i štendionicu.

Naše su, kako najduži žalibote uvjejk,
domaćih ljudi, pismenih — koji se ubraju-
ju medju mnogo obrazovane — koji su nesmo
svako slo proti posuđilnicu, ičekli, već tak-
odjer napisali molbu na zemaljski odbor,
da se nekoje podložine odjele od podgradske
občine i neka se sabrani občini ulagati
novac u posuđilnicu, jer da oni toboz neće,
da „kravim znojem stečeni novac ide u
posuđilnicu, koja daje novac takodjer larnu,
gdje ga netrebaju, i koja će biti uzrok, da
će mnogi ostati bez kuće i da će se
njihove posjede prodati pod babanj“.

Tako su priali naši ljudi pismeni, i
dali mnogim na podpis god. 1896! I pisali
su na vama uvjek neprijateljski zem-
odbor! Dok su ljudi posude uzimali kod
tudje banke, nisu se bojali za posjede na-
ših seljaka; tekad kad su oni počeli posude
uzimati kod domaće posuđilnice, zabrinuše
se. Kod tada tjerala ih je ona nesretna
vlastitost mnogih naših ljudi, koji se dadu-
u svakoj prilici zlorabili od naših protiv-
nika, ili im u opće pod raznim izlikama
služe i proti narodnoj stvari rade.

Iztičem to jer želim, da se takovi
zalostni i stamoni pojavi više ne opetuju.

Izlazi svakog četvrtka e
podne.

Netiskani dopisi se ne vrćaju
i epodpisani te ne tiskaju u
nefrankirani ne primaju.
Predplata sa postarinom stoji
10 K za obč. } na godinu
5 K za seljake } ili K - 5-, oda. K 2-50 na
pol godine.

Ivan carinevi više postarina
platit i tražiti se u Puli.

Pojedini broj stoji to b., zap-
stali za h., koli u Puli, toli-
čivan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se
u „Tiskari J. Krmpotić i dr.“
(Via Giulia br. 1), kamo neka se
naslovuju sva pisma i pred-
plate.

Posuđilnica je po odvj. Dr. Detko u
Celju rekurirala na više sudiste u Trstu
bez uspjeha i konačno na najviše sudiste.

Ova je tako dugo posuđilnici pravo ukinuv
odliku trgovackog i pomorskog sudista
košto i onu višeg sudista u Trstu. Ta od-
luka i sva ta borba posuđilnice podgradske
ima veliku važnost, jer vriedi za sve po-
suđilnice i štendionice čitave države i jer je
pobjeda posuđilnice podgradske pobjeda
svih posuđilnica. Tim povodom je izvo-
vena podgradska posuđilnica pobjedila takodjer
u jezikovnom pogledu. Tršćanski su
dovis pisali sva odluke u talijanskom
jeziku. Više oblasti su im naložile, da mo-
raju pisati slovenski ili hrvatski. Najviše
sudiste u Beču izdalo je svoju odluku u
njemačkom jeziku. Posuđilnica se pritužila
na ministarstvo pravosuđa i ovo je nalo-
žilo, da inadu sudbene oblasti s našim
posuđilnicama uredovati u slovenskom od-
nosno hrvatskom jeziku.

Odmah na početku svojeg redovitog
djelovanja imala je posuđilnica liepe uspjeh-
ne. God. 1895. imala je 60.000 for. ili
120.000 K prometa; god. 1904 pak
dakle nakon 10 godina 471.000 kruna. S to-
likim svoltama priskočila je u pomoć po-
trebnim samo u jednoj godini. Tako po-
stizala svoju neposrednu svrhu.

Posuđilnica ima tako još jednu drugu
veliku zaslugu i to gledi mlekarne u Hru-
šici. Već god. 1883 je Slavoj Jenko izticao
na taboru u Brezovici kako je stetno za
narodno gospodarstvo, što se sieno iz do-
mačih krajeva vozi u Trst i na Rieku.
Tim je hotio reći, da bi bilo bolje ono
sieno domaće upotrebiti, da bi se ljudi u
ovom kotaru imali najviše sa marvogos-
tvom baviti i da bi mogli od životinje i natu
najveće koristiti. Mons. Rogać je zadnjih
godina na mnogim mjestih zagovarao mle-
karne te nije mirovao dok se nije ista u-
stanovila u Hrušici.

Ustanovljena je pomoću c. k. vlade
što rado priznajem. Ipak da nije bilo po-
suđilnica nebi bila ni mlekarne oživovol-
jena jer je bila posuđilnica ona, koja je
mlekarne i njezinim zadrgarom posudila
novca za zidanje, sprave itd. Žalibote i
kad ove prilike našlo se je voših ljudi,
koji se dade zlorabili od naših protiv-
nika, koji bi htjeli da naše stvari ne na-
preduju. Starac dekan je hodio na okolo
molkat za kupce mlijeka i sira, a oni,
koji su ga prvi molili, da im ustanovi

mlekaru okrenuše mi ledja pošto bijahu pravila i sve ostalo pripravljeno. Hvala postenjakom da mlekaru nje napreduje premda su protivnici ustanovili proljekarnu bez svakoga reda, koja po zakonu ne bi smjela ni obstojati. Izljećem i tvđe, da je žalosno, što se medju vašim ljudi nadje takodjer takovil, koji se ravnaju po željama naših protivnika takodjer proti takovim ustanovam kakva je mlekaru, te želim, da naši ljudi ne idu tako lakko na liepk ludjincem kako su to do sada činili.

Jos jedan uspjeh je izvojena posuđilica i hranilica a toj uspjeh jest da naši dan, jest povod radi kojeg smo se danas u tolikom broju ovdje našli, jest krasnata zgrada „Narodnog Doma“

Sagradjen je djelnicu od dobilka posuđilice i štedionice, dielnicu će se sam isplati. Od posve malenih dobitaka, od kojih bi pojedinci imali male ili ništa koristi, sakupilo se je priličnu svotu. K tomu se je takodjer radi toga više pristedio, jer su prvih godina sami odbornici, bez platno, bez činovnika vršili sve poslove.

Misao „Narodnog Doma“ spružio je Slavoj Jenko u sjednici ravnateljstva dne 1. maja god. 1903. povodom 25 godišnjice svoga boravka u Podgradu, staviv pismeno utemeljen predlog.

Pozujilnicam nije glavna zadaća — kazao je — podignuli ljudi gospodarski, jer je gospodarski dobro sloječili, a ipak što su oni bez naobrazbe! Pozujilnicam mora biti glavna svrha, pomoći boljega gospodarskoga stanja prosvjetni napredak.

„Na prosvjetnom polju“ — kazao je rade crkva i škola, ipak Podgrajci i bližnja sela nemaju nikakva sastajališta, gdje bi se odusevljali pjesmom te društveno naobražavali. Još uvijek imade noćnih izgrednika, još uvijek čovjek našli na surovosti, na tulenje tudišnjih neliepih pjesama, a baš „Narodni Dom“ neka bude tvrdja naobrazbe i prosvjete. Ljudi će si u njemu bistrizi razum i oplemenjivali srce; na razpoloženje neka budu u njenu dobro časopisi i knjige. Osim toga treba pozujilnicu pristojnih prostorija a Podgrad sam još nekoliko udobnih stanova. Za sve to se je gradnjom „Narodnoga Doma“ po-brinuo.

U tom „Narodnom Domu“, vidljivom spomeniku truda osobito Slavoja Jenka skupljaju se i počivajte od svakidanih brigal i radnjali Vi domaći svili stališa; naobrazite se čitaju novine i razgovorom, oplemenjujte si stice pjevom i glazbom.

Takodjer Vi iz daljnega, napose iz susjednih občina, Materijske, Jelsanske, Kastavskie, Volsko-Opatijske, pohrile kadašto u ove prostorije k zabavam, na skupštine.

U „Narodnom Domu“ krije se svaki skupa za borbe proti dušmanom našeg naroda, bili oni koji mu drago. Pomoći, da sva naša liepa domovina, hrvatska i Slovenska, bude jedan veliki „Narodni Dom“ u kojem da smo sami gospodari.

U to ime pomozi nas Bog stemočiti i sv. braća Ciril i Metod, u kojih jesu smo se prije podne pomolili, doduše samo na usta pjevati, a nipošto takodjer na usta svetnika, kao što se je kroz stoljeća događalo, što nam se sada zabranjuje, a što će biti opet — slavenko naime bogoslužje — budemo li ljudi! (Burni Šivio-klići, občenito dugotrajno plješkanje s rukama).

Za izložbu čipaka i portreta.

Pod najvišom zaštitom njezine cesarske i kraljevske visosti prejasne gospodje nadvojvodkinje Marije Josipe bili će od polovice marca do svrhe aprila 1906. u prostorijama c. k. austrijskog muzeja za umjetnost i obrt u Beču izložba čipaka i portreta, i to u prilog dviju bolnica, i u svrhu poticanja i pospešivanja domaćeg obrta.

Odbor ustanovljen za tu izložbu moli sve one, koji imade čipaka (merlića) iz koje mu drago doče, i portreta iz dobe po prilici od 1750 do 1850., da blago izvole sudjelovati kod izložbe.

Koli čipke-toli-portreti-imadu-bititi privatna vlastnost, neizuzev crkve i samostane.

Čipke valja da budu rukami radjene, a ne strojem, i mogu biti bilo o sebi bilo pristivene ili inače pričvršćene na druge predmete (na košulje, na nogavice, u obće na odjelu i. na koj mu drago predmet).

Portreti valja da budu izvorne slike, izuzem miniature.

Svi naši u Istri, koji se hoće odazvati pozivu izložbenoga odbora, neka to izvole prijaviti i

čipkama ili čipkama ukrašenih predmeta:

označiti komad koji hoće izložiti, koliko je po prilici star, koliko mjeri, odkuda potiče,

i kolika je njegova osjegurna vrijednost u krunah;

a kod portreta:

napisati ime osobe koju slika predstavlja,

opisati približno sliku,

da li je slika na ulje ili aquarell ili pastell,

odkada po prilici potječe,

ime slike,

koliko slika mjeri,

gdje se slika sada nalazi,

i koliko njoj je osjegurna vrijednost u krunah.

Vrhu toga nek svak koji će se odazvati ovom pozivu izjaviti, da je voljan poslati izložbenom odboru odnosni predmet, i da će onaj predmet, koga bi odbor za izložbu odabro, poslati istomu najduže do 15. febraura 1906. i pustiti mu ga do 15. maja 1906. po prilici. Nek javi takodjer da li želi da se predmet kod prevoza osigura proti ognju ili ne, i da li će sam on ili odbor nositi troškove prevoza.

Oni, koji budu izjavili da su prema rečenomu pripravili poslati čipaka i čipkama ukrašenih predmeta biti će od izložbenog ureda (Bei i. Hegelgasse br. 6.) pozvani, da jih pošalju u Beč u svrhu užega izbora. Da se možebiti izpita i izabrat će prijavljene portrete, doći će po mogućnosti na lice mjesta strukovno sposobni pouzdanici iz naših krajeva.

Osim sveukupnoga izložbenoga odbora obstoje pododbori za pojedine pokrajine.

Na čelu pododbara za Istru stoji visokorodjena gospodja markofoginu Crescerce Pallavicini, c. i. kr. dvorska dama njezine c. i. kr. Visosti prejasne gospodje nadvojvodkinje Marije Josipe.

Ona je mene molila da pododboru za Istru pristupim i da njoj pomognem u sabiranju čipaka i portreta po pokrajini. Željam da bude i naš narod u Istri, bilo hrvatski bilo slovenski, kod rečene izložbe zastupan, i u nadi da bi i to moglo bar koliko pomoći k upoznavanju i k unapređenju istoga, ja sam se pozivu odzavo.

Ovim molim javno sve one u Istri koji imade čipaka ili predmeta čipkama ukrašenih, i portreta, i koji bi jih htjeli izložiti, da to na moju adresu prijave, i u prijavi na sve ono obzira uzmu, odnosno i na sve ono odgovore, što želi, kako je gori označeno, izloženi odbor. Molim naročito p. n. gg. dušobrižnike i predstojnike samostana kao i gg. učitelje i učiteljice, da mi budu na ruku u ovoj stvari. Znam da ima vrednih odnosnih predmeta na otocih, imenito na Cresu, a na polutoku svuda onuda kuda sje je još narod zadrao svoju starinsku narodnu nošnju.

Formularje dobijene za prijave ja sam ovđe izcrpao. Ako bi jih ko želio onakve kakve sam dobio, ja ē mu jih bezvlačno poslati. Svih svakog doba pripravani sam dati kakvo možebito razjašnjenje. Uz iskren pozdrav i odljčno štovanje

Prof. Vjekoslav Špirić
zastupnik naroda.

Opatija 14. septembra 1905.

Politički pregled.

U Puli 20. septembra 1905.

Austro-Ugarska.

Dne 18. o. mj. započeo je ministar predsjednik barun Gautsch vječali s raznim prvici pojedinih stranaka carevinskog vječa. Između prvih bio je kod njega načelnik mladočeskog kluba dr. Pacak a za njim načelnik kršćanskih socijalista knez Lichtenstein.

Carevinsko vječe otvara se dne 26. o. mj. Na dnevnom redu prve sjednice nalazi se medju ostalim i zakonska osnova o ustrojenju talijanske pravničke fakultete u Roveretu u južnom Tirolu.

Ministar financija predložiti će odmah na početku državni proračun, koji će pokazivati u izdatku visak od 40 milijuna kruna. Izdatci su poviseni kod željeznica za 12, kod poljodjelstva za 3, kod inženjerskih posala za 2, kod trgovine za 6 na odjelu i. na koj mu drago predmet.

Portreti valja da budu izvorne slike, izuzem miniature.

Svi naši u Istri, koji se hoće odazvati pozivu izložbenoga odbora, neka to izvole prijaviti i

čipkama ili čipkama ukrašenih predmeta:

označiti komad koji hoće izložiti, koliko je po prilici star,

koliko mjeri,

odkuda potiče,

i kolika je njegova osjegurna vrijednost u krunah;

a kod portreta:

napisati ime osobe koju slika predstavlja,

opisati približno sliku,

da li je slika na ulje ili aquarell ili pastell,

odkada po prilici potječe,

ime slike,

koliko slika mjeri,

gdje se slika sada nalazi,

i koliko njoj je osjegurna vrijednost u krunah.

Ni nijihovi predstavnici ne bijahu konzervativci ili kršćanski socijalisti, ali ne bijahu tako ratoborni liberalci, kao što su nijihovi zamjenici. Ta promjena u ministarstvu naići će dakle na odobrenje jedino kod njemačkih liberalaca, dočim će probudititi nezadovoljstvo kod svih ostalih stranaka. Sada imade dakle Gautschovo ministarstvo značaj „čisto liberalno-njemački — jer su svi ministri, osim ministra za poljodjelstvo — više manje liberalnih stranaka.“

Neznamo doista kako kani ministar predsjednik takvim ministarstvom stvoriti parlamentarnu vaćinu u carevinskom vječu.

Sudeći po pisanju talijanskih listova Primorja, započeti će talijanski zastupnici na carevinskom vječu odmah kod otvorenja vječne obstrukcije. Svoj budući postupak opravdati će Talijani time, što su toboži uvršteni, da im vlada nije dala talijansku pravnu fakultetu u Trstu, već ju kani olvoriti u Roveretu. Nu vlada će se po svoj prilici malo prestrašiti prazne puške talijanske gospode, jedno što ih dobro poznaje, drugo što znade, da mnogi od njih sedi u carevinskom vječu samo njezinom milosću, i treće što znade, da je u talijanskom klubu nestalo hrvatske sile i narodnog jedinstva.

O sastanku narodnih zastupnika iz Dalmacije i oporbeu uži u Banovine primamio iz Opatije:

Izaslanici oporbenih narodnih zastupnika u hrvatskom saboru i klubu Hrvatske stranke u dalmatinskom saboru sastadoše se u Opatiji na zajedničko vječanje, gledajući običaju međustranačkoga zastupničkoga sastanka dne 11. t. mj. te se je vječanje proteglo i na slijedeće dane 12. i 13. o. mj. Predsjednikom bio je izabran dr. Pero Čingrija, a bilježnikom dr. August Huranibasić. Nakon svestranoga razpravljanja o predmetu, o kojem će razpravljati međustranački zastupnici sastanak, bise stvoreni jednoglasni zaključci gledajući pozivu na sastanak i gledajući predmet, kojim će se isti baviti, kao i o meritornim predložima, koji će se sastanku prikazati za podlogu razpravljanja.

M djustranački sastanak bit će na Ricci, a počet će dne 2. listopada t. g. u 9 sati prije podne, te će se prema potrebi nastaviti i slijedeći dana.

Srbija.

Biogradska vlada naložila je brzojavno svomu poslaniku u Carigradu, da kod turske vlade uloži odlučan pravsjed proti oplovanim navalama turske vojske i Alba-naca na srbsko zemljište i proti umorstvu srpskih časnika i članova srpske komisije. Na taj zahtjev odgovorila je turska vlada, da su turske čete misile, da imaju pred sobom srpsku ustašku četu, koja je namjeravala pravljiti u Makedoniju. Mjesto tog bještanje na srpsko komisiju, koja je bila započeta uredjenjem granice, kad su ju napale turske čete.

Službeni list bugarske vlade piše da će bugarska vlada naložiti svojim carinskim oblastima, da provadjanje najvećem strogo načinu načrte novog bugarskog zakona povrh začinjih marta. Više put bještanje zaplijenjena roba, što se uvažala u Bugarsku, s razloga, što vanjski znakovi na omoštih nisu odgovarali vanjskim propisom, a istodobno sa zaplijenom bivao je pokrenut kazneni postupak proti izvanjskoj tvrdci.

Kako piše iz Sofije o poduzetih vojničkih mjerama u pokrajini Seres od strane turskih oblasti, učinjene su te mjeru radi toga, što su se turske oblasti pobojale da se tamo ustrajaju ustaške čete.

Rusija.

U Petrogradu se ozbiljno spremaju na moderniziranje uprave. Odpočela su posvjetovanja radi uređenja modernog odgovornog ministarstva, a nema dvoje, da će onda, kad će biti provedena reforma gori sljediti i ona dol. Odgovorno bo ministarstvo prije je uvrjet, da se učini kraj samovolji činovničtvu, koja je u Rusiji do sada vladala, a državu doveća do sadanjeg stanja.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Sv. Matej.

Danas slave dva naša odlična pravka i borioce za pravice hrvatskog i slovenskog naroda u Istri narodni zastupnici gg. dr. Matko Laginja i naš glavni urednik prof. Matko Mandić svoj vredni imendan. Našim dijelom rodoljubima pridružuje se čestitkama njihovih štovatelja i uredništva „Naše Sloga“ sa željom da ih Svetogruči još dugo i dugo poživi na korist mukoljnog hrvatskog puka i njegovih svetih pravica za koje se divskom snagom svog plemenitog srca i uima bore. Živili naši dijelni zastupnici dr. Matko Laginja i Matko Mandić!

Otvoreno pismo c. k. kolarskom kapetanu u Puli. Tršćanski talijanski list „Il Sole“ upravio je ovdješnjuem c. k. kolarskom kapetanu par otvorenih pisanja, u kojih ga upozorjuje na nelegalno i nepatriotsko držanje i ponašanje nekog c. k. činovnika.

Mi se čudimo naivnosti tršćanskoga lista, koji misli, da predstojnici c. k. oblasti i c. k. uredi ne imaju drugoga posla nego li paziti na to da li su im predčjeni činovnici dobri austrički ili još bolji irredentačni. Trebalо bi destra truda i mnogo danguje kad bi se htjelo valjano očitati svakojakje javne urede Primorja od tuđinske natrue.

U ostalom inalo bi se započeti taj trudni i težki posao najprije u Trstu a tek onda u pokrajini.

Lošinjski kotar:

Dar područnici dražbe sv. Cirila i Metoda u Malom Lošinju. Rodoljubna braća Antun i Noe Martinolić, potaknuti pozitivnim proglašenom na narod, šilju nam iz daleke Amerike (Rosario de Santa Fe) iznos od 25 K. Zanimivo je njihovo pravno pismo puno žarke ljubavi i zavidne pozitivnosti za našu blednu istarsku sestrinju. Ovo je drugi put, što se ti vredni sinovi našeg naroda scijaju velezaslužne Družbe, pa ne možemo ino da im i ovim putem ne izrečemo našu najtoplju hvalu, uz ū lju neka ih Svetišnji u dalekom svetu čuva i blagoslov, podav im krepko zdravje i obilnu sreću.

Zivili naši dijelni sokolovi! Odbor. Za hrv. zabaviste sv. Cirila i Metoda u M. Lošinju. Za djevu hrv. zabavista sabrao je u Neumarktu u Stajerskoj 12 K. dr. E. Barać. Uzrovali po 1 krunu: gospodine Babić, Gorančić, Grahov-Halper, Haas, H. Lebront, Krautwald, Springensfeld, Teller, Wagner te gospoda prof. Andrašy, pravi tajni savjetnik Babić te dr. Barać. Svoja je poslana gdjevi ravnaj. Učiteljici Markus, da raspolaže svatom po svojoj uvidjajnosti.

Svoj k svomu: ovo je prijateljski savjet, koji mi se uhotice nametnu citajuć dopis iz Krka u z. br. N. Sl. — Taj Nastavak u prilogu.

svjet iz bratske ljubavi i kolegialnosti uslobodjaju se preporučiti g. krčkom dopisniku dra Ćućulu. — Eto vidite veličani gosp. doktore kakvo je bilo njegovo stanje u Vašem rođnom gradu Cresu, a sada kako se je sve to ljepe promjenilo! Mjesto ljetnika koji su pustali unirati ljudi pod nosom, koji li nisu vršili svoje dužnosti a potezali mastnu plaću, sad imademo hvala Bogu dva ljetnika, kako nau onomadne rekao nedostizivi g. Scarpa, „instalirana“ protiv kojih ne može već nitko ništa, vršili ne vršili svoje dužnosti. — Oni su sada tu uz povećanju plaću pak aši! Nemari ako je otac gradiški ljetnik navršio svoja sedamdeset godina (bisogna ayer riguardo verso un si benemerito medico e patriota) a ako se ne može perejat po visokih strušnih škalah creshki kuća, te se može i gospodin bolestnik potruditi da dolje u portun makan sa svim strancem, vizita je i tako kratka jer naš iskusi ljetnik dosta da samo iz daleka vidi bolestnika, „visita per usmo“ i on je spasen. — Drugi sin odnosno zet prvi za izvanjske podobinе, to je pravi „rubra cuori“, simpatične vanjsštine, pravi gigerl, mladić od oko pedeset godina, vitak, ko u gori jelva a hitar ko srnak, tako da ga ovude ljudi Dr. Mih načinju, a rad njegovog požrtvovnog i ljubeznog srca sami ga njegovi prijatelji i kolege krtstaju i zovu: Dr. Cincic, jer je zbilja takav, u hodu, govoru, radu i mišljenju. — A svu tu sreću, santu graciјu, božju imademo mi crenani da zahvalimo svomim ljudem, stojim kumparom u Lošinju, Trstu i Poreču — ja li moguće da Vi, baš Vi dragi sugrađani dra Ćućulu, ne poznate još ni danas silu i moć creshki butiljica, crnički jarebica i tramuntanskih kljunača? — Dakle svoj k svomu još vam jednom dovkijem zahrinuti moj g. Ćućulo. — Mjesto uticat se našim g. zastupnikom koji nemaju voce in capitulo ni u Lošinju ni u Trstu ni u Beču a još manje u Poreču, posaljite par butiljica krčkog kobilara sa jednom dužnom jarebicu i kljunaču pok qualche coassetto malim i velikim, debelim i mršavim kumparom, rođakom pobratimom nella fiera ma leale campagna nazionale i vidjet ćete kako ćete i vi tamo odahnut.

Mondo birbone e canaglia... blažena Macedonia...

Prejasni g. prince Hohenlohe kad ćete nas proučiti i razumiti... radi se tu o najmilijem što imademo na ovom himbenom svetu — radi se tu o naših glavah... a završujući ove satirično-suzne redke, želimo iz dne našeg srca da Vas u Vaših dobrim Bog sačuva od creshkih bekara i od creshkih lekara. — Dr. Gule nob. de Seccalyteza.

Za podržanje u M. Lošinju. Gosp. Josip Sušić, bilježnik u Mrkoplju, darovaо je prigodom dopravljanje gdjice kćerke Ivanku, mještane družbine učiteljice K. — Na igri u samostanu Šratjevacu u V. Lošinju sakupilo se 40 para.

Novač uručen je blagajniku naše Podružnice.

Prebačen trabakul. U subotu u noći za velike oluje prebačen je bio trabakul kod hajdučkog rta na otoku Cresu. Trabakul je bio kreat drvom. Sva se je momčad sretno spasila.

Voloski kotar:

Iz Kastva pišu nam: Naše pjev. i tamb. druživo „Istarska Vila“ pokazala nam je opet, da se voljom i marom može nešto postići i do nečesa doći. Priredila nam je naime na Malu Gospu, dne 8. tek. m. na Fortici malu večernju zabavu. Uzvali smo na obče zadovoljstvo, čuli smo majstorski odigranlj liepili i težkli po izbor komida, te ne možemo no da će stitamo našoj Vili na uprijeti.

Ne možemo istodobno da prešutime, nekak nemar, nizadak u napredku, koji je nastao u druživoj. Nejudimo upravu, koja svim marom nastoji o napredku družvenome, nego članove izvadjače, osobito mužke; gospodnjecama svaka čest i

pohvala; a i učitelja ne hvalimo, što su prvi neharini u počinjanju družvenih vežbi, a on i mlačan u vršenju zadaće prigodom neke slave povela riječ o njoj, njegova. — U zadnje nismo niti vremi znali, te se izabrao istom zgodom osnovateljni da li u istinu druživo obstoji, da rečemo, odbor. Taj odbor dao je prirediti pravila, ili ne. Mogli ihas ipak malo češće nastojati da pozabave, pa i drugdje se nešto više izkazivati. Par puta su nas samo tako na to pozvali ciele ove godine, a samo su jedan izlet u okolicu učinili. Steta bi bila, ako bi imalo da se napusti — nemojmo jošte reći, da propadne druživo, koja si je do sada tako ljepljglas izneslo, skoro da rečemo lovov vience hralo. A sada tako? Ne tako ne smije da ide.

Pak i to neko članovi izvadjače imadu na umu, da je toliko podupirajući članova, koji mjesечно žrtvjuju tko jedna, tko dve krune, da si time plaća učitelja pjevanja i tamburanja sa 40 kruna: mješevina i svake godine izlazi druživo viškom od najmanje 100 kruna.

Kakva za to zahvalnost podupirančima?

Nemar će biti donekle nadoknadjen velikim koncertom što ga priredjuje dne 24. t. m. „Narodni dom“ u Trstu.

Na našem c. kr. poštarskom ujedno opet neredit.

Naša Čitaonica prima uz ine i toliko ilustrirani novina. Za sve novine znado se po prilici kad obično dolaze, kojom poštrom, a poštu imademo 4 puta na dan u saobraćaju sa našom postojom Matulje.

Reči kadašu, da bi se netko na posli rado badava zabavljao, osobito kad dolaze ilustrirane novine. Čitaonicin podvornik čeka na novine kod svakoga dołazka pošte, a taj bi netko možda rado novinu, koja bi imala stiti prvoj poštrom da kada druga dodje, pa kudkad i kasnije.

Ta lasko se reće „nema sada ništa“, a znademo da mora biti! Kako da se to tumači? — A i sama majstorica nam je zagonetka. Od bivše gdjice Gueratto postala je — udala se — gdje Domaggio. Kako može pak recepso i ine potvrde potpisivali sa bivšim svojim prvim prezimenom. Ako njezina majka, dominator u našoj posti, prima i odprema pošiljke, je li zar ono njeno Gueratto? A kujim onda pravom? Ili jo možda ona ovlaštena eks-

peditorica kod svoje kćeri majstorice. Kako da sada znamo ništa. Kako onda nije zino ime?

Molimo već jednom red i ništa no red!

Iz Sv. Mateja pišu nam: Nelko po stavio si je zadje, da kritizuje razne odnošaje u Kastavskoj občini, pak između ostaloga prihvati se naumljenoga brzjava Klana — Sv. Matej — Kastav, te Čitaonica u Sv. Mateju.

Akoperem se iz njegovih dopisa očitoćima: „Kastavsko zastupstvo nije bilo proti brzjavnoj postaji (naime u Sv. Mateju) iz uveravanja, već jedan gospodin (t. j. pisac ovih redaka) nije htio, da polazi izpit iz brzjava, pak iz susrećljivosti prema njemu predložilo se ravnateljstvu poštne i brzjave u Trstu, da bude telefon.“

Na ovu podavalu primjećujemo s naše strane, da smo se mi kod preuzeća poštarskog ureda pismeno obvezali u slučaju potrebe položiti izpit za brzjavnu službu u istom uredu, na što bi nas već bilo pak i proti našoj volji prisiljilo slavno c. kr. ravnateljstvo poštne i brzjave, kad bi bilo to od potrebe.

C. kr. inžinir poslan od slav. ravnateljstva došao je pregledati poštarske proistorije u Sv. Matej, da li su shodne na brzjavnu službu mjeseca maja — i kako smo mogli, tekar iz ovog dolazka doznati, govor o brzjavu bio je u običanstvu negdje mjeseca marča. Prema našima dakle nije obič. zastupstvo pokazalo je na najmanje susrećljivosti.

Glede namjeravanog ustrojenja čitaonice u Lovranu kao u kakvom najgnusnijem ljetniku, talijanskom gradiću, a ne u ljetništu, kamo već dolaze stranci sa svim strana, koja je kašnje c. k. vlasti i potvrdila.

Nego buduće nije taj odbor najusprije izkazivati. Par puta su nas samo ište u to na to pozvali ciele ove godine, a jer su nekoč članovi, koji su kod pripreme za osnuće čitaonice bili najodusjevljeniji i najvatreniji, kako se često izjavili, da neće stupiti u druživo (nota bene, koje se još niti ustanovilo nije bilo), drugi da su takđe predstavili nafrag zahvaljivali, nisu se nekoč gospoda u to htjeli pačati, tek se izjavila, da će pristupiti u čitaonicu u najviši plavčini razred, čim se ista ustrojila bude.

Da pak nisu pristupili u glavnoj stanici imali su svoj poseban obiteljski razlog.

Na onome, iko je potaknuo i zasnovao stoji, da stvar nije još nakon dvije godine zrela, pak da su Svetomeđaci i danas bez čitaonice.

Ovako imali smo da razjasnimo sa svoje strane.

Iz Podgrada pišu nam: Prošloga čedina preminuo je ovdje nakon dugotrajne bolesti ovdješnji c. k. pošte meštar gosp. Faustin Petech. Kako mu ime kože bio je našega rođa, nisu misli i čovjeku bilaši talijanskoga, česa nije nikada tajio. Vječni mu pokoj!

Izpravljeno tim mjesto pošte meštra doći će u natječaj i naša je ne samo želja, već zahtjev, da se to mjesto podieli mužu, koji ne bude slijedio stopu svoga predstavnika u narodnom i jezikovnom pogledu. Na to ima podpunopravo ovdješnje hrvatsko i slovensko občinstvo, koje nema hvala Bogu ni talijanske ni njemačke primjese.

Očekujemo dakle od sl. ravnateljstva posta i brzjava u Trstu, da će nam poslati za pošte meštra osobu, koja će ne samo točno vršiti svoje zvanične poslove, već koja će također postovati i cieniti naš materinski jezik i s njime se služiti i u saobraćaju sa pučanstvom. Od tогa zahtjeva neodustajeno podnikućem, jer smo dosta dugo u tom pogledu trpili i šutili.

Iz Lovrana. Rado bi g. uredniče da uvrstite slijedeće u vaš cijenjeni list „Naši Slogi“:

Duž istočne obale Istre nema zgodnijeg mjesto, gdje bi se čovjek, bilo zimi ili ljeti mogao ljepljivo da odmori, nego li u Lovranu. Doista lep imen Lovran položaj, i baš radi loga dolaze faino stranci svake godine sve više.

Kad sve to čovjek uvidi, mislio bi da će se ovo mjesto razviti kao kakvo svjetsko ljetnište. I u istinu dignuo se Lovran u ovo par zadnjih godina. Sagradilo se, da lijepljku, ima hotela i prikladne komunikacije. No to je sve, a inače je Lovran kao najzapuštenija občina u Istri. A što je tomu krivo? Ništa drugo nego to, da ovuda gospodare narodni odpadnici i plijavice naroda, koji neznaju što je njihova dužnost, nego radi svoga interesa, zaslijepljenošć i neznanja puštaju, da propagiraju ljepljivo mjesto.

Govori se, da se zamolila vlada, da bude Lovran proglašen ljetništem. No, koji je prvi uvjet jednog ljetništa? Čistoće, koje u lovranskim klancima nema ni najmanje. Jesi li bio kadgod čitatelju po rječku gomili, ili u Trstu po starom gradu, ouda čes znali, kakvi su ti lovranski klanci. Po tim lovranskim klancima mogao bi čovjek i usred dana nogu slobiti. U njima u jutro surdi tako, da čovjek morn nos začepi, kada kroz njih prolazi. Puni su smradu, smeća, svakoga blata, ljudskih i životinjskih odpadaka, tako da se i po danu mora gledati, kamo će se nogu postaviti, da se ne zagazi u kakvu nesagu. Evo tako se lovranski popridili skrbe za čistoću ovoga mjesto. Ej vi paši lovanske, očistite vi radje onu gomilo, skrbite se za čistoću na mnogo odjednaku.

Izlet u Mošćeničku Dragu. Oglašeni izlet naših zabavnih družtava u Opatiju, Voloskom, Kastvu u Mošćeničku Dragu prošle nedjelje izpločio je najljepše. Na parobrodu „Liburnija“ ukrcalo se je što u Voloskom sto u opatijskoj luci blizu 300 ljudi iz Voloskoga i Opaljije, te Kastavštine, a ponekli iz Vrpnica i Lovraništine. Velika življnost i veselost vladala je na parobrodu i tamo i natrag, a još veća u samoj Mošćeničkoj Dragi. Tu su se izletnici moralor izkrčivali ljudicama, jer na sramotu austrijske uprave, nejma tamo niti komad rive kojoj bi se parobrod mogao približiti. Na kraju čekalo je mnogo sveta, a više kuća bilo je ukrašeno sa tu zgodu. I na glavnom prostoru za zabavu vijala se je zastava našeg hrvatskoga naroda. Kao tamjan nečistomu zaudarala je plačeniku talij. vladajuće stranke Afritikanu Kasuli. Trčao je i previjao se radi nje kao

čistoće vam treba najprije, jer smo u Lovranu kao u kakvom najgnusnijem ljetništu, talijanskom gradiću, a ne u ljetništu, kamo već dolaze stranci sa svim strana, to vam poručuje ranjstak.

Za gradnju električne željeznicu Matulje-Opatija-Lovran. Ministarstvo željezničke uzele je do znanja izvestio na mjestničtvu u Trstu ticeći se komisionalnog izvida na licu mješta i expropriacije zemljišta za gradnju električne željeznicu Matulje Opatija-Lovran od poduzetnika g. L. Münz-a iz Beča. Na temelju tih izvida na licu mješta podijeljena bijaše uvjetna dozvola za tu gradnju.

Uplivanje u c. k. pripravnjem za učiteljstvo u Kastvu obavili će se dne 29. i 30. t. m. Školska misa bili će na 2. oktobra, a početak poučavanja slijedeći dan.

Veseli svatovi u kaći g. Fr. Marotti-a u Obrovom sakupišu u dobrovorne svrhe slijedeće mlodare:

Za „Dražko podporno druživo“ u Pazinu K 53-28.

Za „Družbu sv. Cirila i Metoda u Istri“ K 53.

Zivilni prinosnici, veseli svatovi i sretni mladenci!

Veliki koncert „Istarske Vile“ u Kastvu. Za koncert, što ga priredjuje „Istarska Vila“ u „Narodnom Domu“ u Kastvu dne 24 tek. m. ustanovljen je ovaj raspored.

1. Glazba. 2. Pjevanje: J. Aljaževa

— Ujetega plica tožba. 3. Glazba. 4. Tamburjanje: M. pl. Farkaševa — Ženska dačorija. 5. Glazba. 6. Pjevanje: F. Kolesina

— Naša duma, ukrajinsko-ruske narodne pjesme. 7. Glazba. 8. Tamburjanje: M. pl. Farkašev — Izvadak iz opere Zrinjski. 9. Glazba. 10. Pjevanje: T. Šestakova — Prosvjetom k slobodi. 11. Glazba. 12. Tamburjanje: I. pl. Bozoztijev: „Na Dinarskim hridinam“. 13. Ples.

Na koncertu sudjeluje glazba c. i. k. pješačke pukovnije grofa Jelačića br. 79 iz Rijeke. — Početak u 7 sati na večer. Uzlaznina 1 K po osobi.

Iz Kastva nam pišu: Škole su potekle dne 1. rujna, al kod nas su sunjeti učitelji i učiteljice tek ovoga tjedna. Učitelj Širola najma se ženske škole prešao je na mužku. Na žensku je došla nova ravnateljica Zahija, i mlada učiteljica Širola, i ostala na njoj učiteljica Kinkela, dočim je učiteljica Šepić prešla privremeno na školu u Rukavac. Sad je u Kastvu na obič skolah podpun broj učiteljskih sila, pak je nade i želja svih poštenih, da tako ostane cielo školsku godinu i da bude napredak kod djece čim bolji. — Da su tek u tretjem tjednu učiteljske sile u radu smještene imaju se zabilježiti redi koji vlađa kod c. k. katarskoga školskoga vjeća. Njegova sjednica obdržavala se je 1. rujna, onaj isti dan kad škola počinje. Red bit će i s toga takav, što je c. k. kol. sk. vjeće na mnogo odjedno od juntaša dra Chersicha kad da obdržave svoje sjednice. Gospodinu Chersichu kao i njegovim drugovom hoće se dijeti, pak jih i tako dobivaju, da dozvati n. p. Chersich iz Poreča na Volosko k sjednicama.

Izlet u Mošćeničku Dragu. Oglašeni izlet naših zabavnih družtava u Opatiju, Voloskom, Kastvu u Mošćeničku Dragu prošle nedjelje izpločio je najljepše. Na parobrodu „Liburnija“ ukrcalo se je što u Voloskom sto u opatijskoj luci blizu 300 ljudi iz Voloskoga i Opaljije, te Kastavštine, a ponekli iz Vrpnica i Lovraništine. Velika življnost i veselost vladala je na parobrodu i tamo i natrag, a još veća u samoj Mošćeničkoj Dragi. Tu su se izletnici moralor izkrčivali ljudicama, jer na sramotu austrijske uprave, nejma tamo niti komad rive kojoj bi se parobrod mogao približiti. Na kraju čekalo je mnogo sveta, a više kuća bilo je ukrašeno sa tu zgodu. I na glavnom prostoru za zabavu vijala se je zastava našeg hrvatskoga naroda. Kao tamjan nečistomu zaudarala je plačeniku talij. vladajuće stranke Afritikanu Kasuli. Trčao je i previjao se radi nje kao

bjesan, ali nije koristilo. Morao je jezićinom za zube, a rukami u džep. Na tom glavnem prostoru izvadili su naši sokoli razne igre, pjevačka družila su pjevala, a vojnička glazba udarala razne, sve samo narodne komade. Bilo je veselo i spremno domaćim i među gostovima. Opetovalo se još kndogd. Na odlazku, već za mračak, bilo je razsvjetljeno više kuća, najljepše one trgovca Egona Mohovića i kapetana Rudolfa Deškovića. A bilo je i drugod po obali umjetnih ognja. Srdačnim pozdravom ne bješa ni konca ni kraja.

Škola za daljnju naobrazbu u Opatiji.

Otvorene škole za daljnju naobrazbu u Opatiji uzsledile su dne 15. o. m. Umojavaju se oni roditelji, koji kane svoju djecu upisati u tu školu, da se požure, pošto se je obukom već započelo. Tečaj su dva: jedan za dječake, drugi za djevojčice. U spomenutu se školu primaju, kako je već javljeno, dječaka koja su na vršila pučku školu. Škola za daljnju naobrazbu u Opatiji jedina je te vrsti u ovim našim stranama. Njezina je važnost velika, osobito pogledom na onu granu našeg pomladaka, koji se kani posvetiti trgovini ili uobiće obriju. U nju imadu pristupa takoder i dječaci iz drugih občina. Na tu školu upozorujemo ponovno sve naše rođobube, osobito zasluzno naše učiteljstvo, koje će savjetom svojim moći da uputi roditelje na tu velevarnu školu.

Pazinski kotar:

Tinjan, dne 12. rujna 1905.

Mila „Naša Sloga!“ Poznavajući Tvoju radost, kojom pozdravljaš svaki narodni napredak, upravljam Ti ovih par redaka i molim Te, da ih u budućem svom broju iznesesh, neka se znade da ipak Tinjan ne spava.

Naši rodoljubi, koji se kupe oko Čitaonice, upotrebe svaku priliku, da narodu kakogod pomognu, složiš se i nakon dugih priprema upriličiće prošlog petka, na blugdan B. D. M., u korist „Dječakog pripomoćnog društva u Pazinu“ veselicu i to vani na prostom, u koju je svrhu uступio vili rodoljub gosp. Ivan Difar svoju „Ogradu“.

Veselica je prošla u najljepšem redu. Šaloigra s pjevanjem u 2 čina „Izigrani lakovac“ svima se dopala. Sve je pucalo od smieha. Takva šta niješ još vidjeli Tinjanci. Svi predstavljali — a bilo ih osam, za diletanšku pozornicu velik broj — shvatili svoje uloge, te ih majstorski odigrali.

Da je ova šaloigra tako lijepo izpala ide osobita hvala nadučitelju na Družbinoj školi u Puli, gosp. Ernestu Jelusiću, koji je potrebiti pjesme spjevao, odnosno preveo. Hrvatska Čitaonica u Tinjanu ovim putem mu se na njegovoj susretljivosti najsrdačnije zahvaljuje, te mu se preporuča i za buduće, te se nuda, da će, kao i do sada u svakoj prigodi biti pripravan, da svojim perom uvezliča narodne slave i tako pripomognje budjenju narodne svosti. Njegov trud napolio mi dobri Bog!

Ovim se putem Čitaonica zahvaljuje svim, koji su se trudili, da ova zabava lijepo uspije. Posebice su tako zahvaljuje narodnom pravniku, odvjetniku i pokrajinskому asesoru dru Dinku Trinajstiću, koji je poslao 5 K ulaznine, pošto je bio zapriječen doći osobno na veselicu, a tako i velečinstvenu g. Antunu Šebesli, svećeniku u Ceru kraj Žminja, koji je poslao u to ime 2 K. Hvala njim!

Cisti prihod poslan je „Dječakom pripomoćnom društvu u Pazinu“, le je samo željeti, da bi se ovakovih veselica više put pripredjivale u korist narodnih društava i za probudjenje narodne svosti. Zdravko.

Porečki kotar:

Razpušteno občinsko zastupstvo. C. k. občinsko namjestništvo u Trstu dozvano sa zemaljskim odborom u Poreču razpuštilo je občinsko zastupstvo u Brtonigli uslijed ostavke 13 obč. zastupnika i radi nesuglasja između načelnika i I. savjetnika.

Radi toga imenovan je upravno viće sastojeo od petorice občinara, koji imadu takodjer zaduču, da pripreme izborne liste za provedbu novog izbora občinskog zastupstva.

Iz Motovunčine. Na Subjentskom brežuljku kod Motovuna leži ljepta crkvičica, koju ustrojile naši predajevi na čas bl. Dj. Marije i u kojoj se svake godine če sv. misa sa propovijedi na ovaj dan.

Od panfilijeva se je u istoj crkvi propovjedalo u našem materijskom naime hrvatskom jeziku, ali ove godine ostasmo sasvim prevareni, jer se propovjed držala samo u talijanskem jeziku i time nestalo u najzadnjeg traga našemu jeziku u ovoj crkvi.

Naravski, naši reformatori Motovunskog kapitola znali su dobro, da što takva nebi isle sve na jedan put preokrenuti, te toku su počeli pred par godina lumčili rječ božju najprije hrvatski kako obično, a onda dodavali su i talijanski, dokim ovaj put počeli su već samo talijanski.

To znači rušili u puku vjeru, jer kad se ukinu još ove najzadnje pravice našeg naroda i u crkvi tad smo bliži crkvenog razdora. Ili vriedi samo za hrvatske svećenike onaj blženi „nilin inovetur“?

Vladin komesar u Vižinadi. Dozvano je od tamo, da je namjestništvo u Trstu sporazumno sa zemaljskim odborom u Poreču imenovalo vladinim komesarom u Vižinadi g. Bartola Fava c. k. šumarskoga komesara u Poreču.

Do toga imenovanja došlo je uslijed odstupa nekajih članova upravnoga vićaja, koji bijahu imenovani, da upravljaju občinom Vižinada do novih izbora.

Da istina kažemo nas je iznenadilo imenovanje jednog šumarskog činovnika za komesara i upravitelja jedne občine. Neznamo si bi protumačili kako može nadzirati i rukovoditi upravu jedne občine šumarski činovnik, koji nije sa občinskom upravom do sada nikakva posla imao. Gospod kod zemaljskoga odbora u Poreču doduše razumijemo, jer je g. Fava krv od njihove krvi, ali nemožemo da razumijemo visoku gospodu kod c. k. namjestništva u Trstu, koja privolise na takovo imenovanje.

G. Fava je rodom Trentinac i ne pozna hrvatski jezik — premda služi u onom kotaru napućenom većinom od Hrvata dugi niz godina. Kao takav je cijenjen i ljubljen od talijanske gospode u Poreču, ali pilamo visoku gospodu na c. k. namjestništvu kako moguće imenovati ili na predlog za imenovanje pristati na osobu, koja nepozna hrvat. jezik, kojim se služi većina občinara vižinadskih. Zar će ova većina morati, da obči sa g. vladinim komesarom — nko bude u obče mogla občiti, ili ako ga bude bilo u čem trebala, u talijanskem jeziku? Zar se drže još i sada gospoda kod zemaljskoga odbora i gospoda na c. k. namjestništvu krivo načela, da je pučanstvo radi činovničtvu, nipošto pak činovničtro radi pučanstva?

P. S. Naknadno dozvajemo, da je bio g. Fava prošloga čedna na namjestništvu u Trstu — valjda po naputke za svoju novu službu. Mi ga očekujemo na djelu u njegove predstavljene pozvali ćemo još na račun.

Koparski kotar:

Za „podružnicu“ u Roču. Na dan otvorenja podružnice sv. Cirila i Metoda u Roču, dobili smo knosi naše podružnice sljedeće prinose: Ivan Flego, župnik Ilum 4 K, Josip Flego, odvjet. concep., Pazin K 4, Frane Flego, Buzet K 1, Ivan Gržinić, Hum 2 K, Josip Stamenik, Buzet K 1, Ivan Brmbošić, obč. tajnik, Buzet K 1, Rosa Brmbošić, Buzet K 1, Thaller Erna, učiteljica, Osp K 1, Valenčić Katica, učiteljica K 1.

Za primljene darove se najljepše zahvaljuje odbor.

Iz Roča. Odbor za ustanovljenje glazbenog društva u Roču primio je do sada sljedeće darove: — Matješić Fran, zemalj.

nadzornik, Trst K 20, dr Trinajstić, Pazin K 10, Maljavac Josip, obč. lojnik, Roč K 10, Kalac Anton, dekan, Buzet K 6, Klarić Anton, načelnik, Buzet, K 5, Kurelić Mate, župnik, Draguč K 6, dr Ribat Otokar, Trst K 5, Kompare Josip, dekan, Osp, K 5, Ružićka Rihard, župnik, Roč K 5, Vrbka Josip, župnik, Lančić K 4, N. Červar, župnik, Ždrenj K 4, Flego Josip, not. kandidat, Pazin K 4, Flego Ivan, župnik, Hun K 4, Hradek, župnik, Novaki K 4, San-ković Davorin, Vodice, K 4, Š. H. sabrala u gostionu g. Čeha K 3-31, dr Šebesta, Pazin K 8, Brmbošić Ivan, obč. tajnik, Buzet, K 2, Eliner Ante, župnik, Kastav K 2, dr Slavik Eduard, Trst K 2, Gregorec Janko, Buzet K 2, Ivan Žic, obč. tajnik, Pazin, K 1, Torčići Antun, Roč K 1, Pečenka Karolina, Pazin K 1. Najzadnje se zahvaljujemo svoj gg. dr. Štefanoviću i nadamo se, da će nas se još koji između naše braće sjetiti s malim darom, jer

Zrno do zrna pogaća,
Kamen do kamena palata.
Za Buzetsku podružnicu. Gospodin A. Pirc, trgovac suhe robe u Puli darovao je prigodom Buzetskog sajma za ovđešnju podružnicu kao preostatak razputnog slovenskog dražtva K 6. — K tomu dodali su g. dr. I. Letić K 2; g. Jože Č. iz Pazina K 2; g. I. S. sabranih u kući A. K. u B. K 13; g. Kurelić Matko K 2; g. I. S. B. K 1; g. Rado Kazimir K 1; g. R. Sterle K 1-12; g. M. K. iz Ljubljane K 2; gosp. A. Flego „Spinčić“ K 1; g. Slamnik, ju-rista K 1; mjesto brzojava prigodom odkrića spomenika „Prešernu“ dodaže Čitaonica K 5, občina K 5 i Posušnjica K 10; g. dr. H. Stepančić K 2-18; g. Žigante K 70; sabirač Janko Gregorec K 2-18. Ukupno K 57, koju svolu se je učilo u Buzetsku posušnjicu pod broj knjižice 93.

Šteta koju je potres prouzročio nije mimošta ni željezničke tračnice, tako da je saobraćaj s mjestom nešte vrla otečan. Svako mjesto Kalabrija ima svoju povijest i svoje historijske spomenike. Svako stoljeće, gotovo svaki decenij donio je za sobom potres, koji je znalo oštetiti ta-mošnja mjesta. Tako su potresi god. 1638. 1783. pa 1899. znatno opustosili Kalabriju, niti onaj od god. 1783. posve je zemljom sravnio znameniti grad Reggio. Ne potraja dugo, Reggio se opet diže do modernog i liepog grada — a sada eto, ovogodišnji potres gotovo da je grad ponovno uništio. Onih 45 000 stanovnika stoji sad pod vrednim nebom.

Isto je tako oštećen i Catanzaro, koji broji 32.000 duša, u kom se nalaze lijepo svilane i tvornice baršuna. Prema dosadanjim brzojavima šteta, koja se u Palmariu ustanovila, nadmašila je svako očekivanje. Još se neprestano čete laki potresi. Pučanstvo je sproveo noć 9. o. m. pod vrednim nebom. Odredjeno je demoliranje 300 nemastenih kuća. U Pargheli se računa broj mrtvih na 30. Još se neprestano iskapaju triplja ispod ruševinama. Jedna cijela obitelj, sastojeca se iz 11 osoba, našla je svoju smrt u ruševinama.

U Catanzaru je pučanstvo sproveo noć pod nebom. U Joppoli je usmrteno 200 osoba. Sva su polja prenapunjena bijećim stanovništvom. U Martiranu bi imao broj mrtvih i ranjenih iznajeli 2200. U Cosencu se strušio jedan dio crkve s tornjem. U Castiglioni usmrćeno je deset osoba. U san Lucidi je šteta kolosalna. Gradina je porušena, a pod ruševinama nalazi se bezbroj ljudi. Torzano je gotovo stavljen sa zemljom. U Pizzi je u zemlju potonula pećina s kućama, kojih 40 m. duboko. Tom je prilikom zaglavilo 20 osoba.

Koliko se do sada može razabrati, na cijelom području, gdje je potres bjesnio, uz druge neopisive štete, zaglavilo je 5000 ljudi, a 50.000 je šteto ranjeno, što u besvijesti. Za pripomoć nastradlima volitrala je vlada 50.000 lira. Listovi skupljaju darove. U Napulju su izvješene crne zastave. Iz Napulja i Palerma otpošten je sav kruh u Kalabriju. Osobe koje su iz Kalabrije stigle u Napulj, posveru su nemotne, a da bi mogle štograd pripovijedati o tom strasnom potresu.

Baspnsnuće dinamita. Tršćanskim listovom javiše prošloga čedna, da se je neke noći u konobi župnog slana u Sv. Lovreču na Rasi razprsnula patrona dinamita. Te noći spavao da je kod župnog upravitelja sudbeni pristav dr. Rusca. Oblastim nije još pošlo za rukom pronaći zločinca, koji je taj dinamit upatio; niti doznati za razlog, zbog kojeg je taj zločin počinjen.

Potonuo novi mul u Trstu. Prošloga čedna potonula je glavica novoga sanitarnoga mula u Trstu. Potonula površina iznosi 490 kvadratnih metara. —

6 kruna.
ne mladiće,
koje druge
n.
Fran Josip
k. zemalj-
Trst u red
oprostom

nednačena
a oni koji
služiti u
linu.
Italiju
ozoristem
pojava
koja je
kosti ove
o. mј.
dano je
pomažu
nih po-
čuvanje

čio nije
tako da
otešan.
svak
je sa
tio ta-
1638.
abriju,
mljom
otraja
dernog
odisnji
ništio.
i pod

koji
lijepo
dosa-
Pal-
oče-
resi.
rod
ranje
li se
prepre-
edna
soba.

velo
eno
jena
bi
200.
tor-
o-
ina.
uma
ovo
lju
m.
o-

na
io,
000
es-
ala
la-
ve.
oh
ije
a
m-

m-
i-
p-
si
i-
a
m-

Druži imade stele do jedan milijun kruna. Taj mu gradiće je talijanska tvrdka iz kraljevine Fáccanomi i druga koja čine nekoj tršćanski listovi odgovornom za tu nesreću i štetu.

Novi muil biće je na jednoj strani 263 metara a na drugoj 230 metara dugacak. Troškovi za gradnju bijahu proračunani na 1.600.000 kruna. Dok se na novo sagradi potonuli dio mula proći će bar 1 godina.

Štrajk radnika kod uređenja Raže. U subolu o podne zapustilo je radnju oko 200 radnika, zaposlenih kod radnja za uređenje rieke Raže. Uzrok tomu strajušta može biti taj, što je poduzetništvo tih radnika odputilo dvanaest radnika, koji da bijahu sieni i nemarni kod radoje i radi toga, što se je radnikom a opće zagrozilo da će im se sniziti dnevna plaća.

Otvoreno carevinskog vjeće. Službeni list bečke vlade priobio je u petak carsko rečeno pismo, kojim se sazivlja carevinsko vjeće za dne 26. o. mј.

Franceski učenjač u Primorju. Franceski strukovni list "Revue générale de sciences" pribreže za svoje članove svoje 28. pulovanje u naše Primorje. Franceski učenjač posjetiti će Italiju, Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru i našu Istru. Na parobrodu "Ile de France" držati će se zaanstvena predavanja. Imati će sobom knjižnicu lječnika i svećenika, koji će citati putnikom svaki dan sv. misu. U Zadar doplovili će ta učenjačka družina dne 25. o. mј.

Patvorení zlatní novac. Iz Trsta nam piše, da je tamo razpačano više koada zlatnog novca od 10 kruna. Taj patvorení novac je teške prepoznati na prvi pogled. Prepozna se ga pako po tomu, što se da prstima prelomiti.

Glavna skupština "Družbe sv. Cirila i Metoda" za slovenske zemlje. Dne 14. o. mј. obdržavala je slovenska "Družba sv. Cirila i Metoda" svoju 19. godišnju glavnu skupštinu u Sv. Juriju uz južnu željeznicu. Tom skupštini slavilo je slovensko školsko društvo 20 godišnjicu svoga opstanka i svoga plemenitoga djelovanja. Prijazno izgođe Sv. Juraj bijaše zastavama i zelenljivo krasno urešeno. Skupština bijaše vrlo mnogobrojno posjećena; bijaše bo na istoj okolo 1000 osoba.

Prije skupštine bijaše sv. misa. Skupština je otvoreno velezasluženi ujezin predsjednik preč. g. Tomo Zupan. Skupština je odusjevljeno pozdravio državni zastupnik g. vitek Berks.

Iza toga slijedio je nagovor g. predsjednika, pak izvještaj gg. tajnika i blagajnika. Iz tih izvještaja vadimo, slijedeći podatke o djelovanju "Družbinog" ravnateljstva tečajem minule držvene godine. "Družba" je ustanovila za svoga oblastnika 25 školskih zavoda kojih vrijednost iznosi 200.000 kruna i u koje je ova godine, postiglo 2600 djece. "Družba" broji sada 151 podružnicu sa okolo 9000 članova.

Za svoga oblastnika razdjeļila je ili razprodala "Družbu" preko 100.000 raznili kujicica poučno - zabavneg sadržaja. Za razprodane narodne biljege — 303.159 — primila je "Družbu" zadnje godine K 5.986 i 31 praru.

Družveni dohodci poskočise ljepe zadnje godine. Ukupni dohodak iznosio je K 64.328 a svr troškovi K 61.000.

U novi odbor bijahu izabrani većinom dosadašnji odbornici, i to predsjednik velezasluženi g. T. Zupan, odbornici gg. Luka Svetec, Ivan Hribar, Ivan Šubić, Dr. Ivan M. Hribar i Dr. Pavao Turner.

Iza skupštine bio je skupni objed, kod kojega je izrečeno više rodoljubnih zdravica.

Pod večer vrsila se narodna zabava na korist "Družbe sv. Cirila i Metoda".

Sv. hrmu diecio je i dieliti će presv. g. biskup Nagl u dolinskem dekanatu i to dne 10. o. m. u Klancu, dne 11. u Podgorju, dne 12. u Brezovici, dne 13. u Slivici, dne 14. u Rodiku (po podne u Skočjanu), dne 16. u Vatovljah, dne 17. u Divaci, dne 18. u Lekvi, dne 19. u Grotani. U kršćanskem dekanatu: dne 14. oktobra u Krkunali, dne 15. u Pazu, dne 16. u Čepiću, dne 17. u Šumbregu, dne 18. u Krsanu, dne 19. na Kožljaku, dne 21. na Brdu, dne 22. u Sušnjevici, dne 23. u Boljunu, dne 24. u Vranji, dne 25. u Dolenojnovi.

Krivotvorene banke od 50 kruna. Bečka policija javlja da imade mnogo kritih banka od 50 kruna, koje idu od ruke do ruke. Te krite banke se poznaju što imadu slike sa poluzavrenim očima

i usnje s jedne strane više. U magarskom tekstu namješto "forvénies crapanet" napisano je "forvénies crapanet" i mjesto "fótanacces pise folanacces". Isto tako u magarskom tekstu nitiće (o) su s lijeve i s desne strane nešto nagnute.

Upozorjuj se s toga svi da pazite na ove krite banke, koje će najlakše razpoznati po gornjim pogreškama.

Narodni porez.

Klub "Ciril-Metodski zidari" zaključio je na predlog svoga tajnika Milana Šćakaneča dati temelj organizaciji, kojoj će biti jedini cilj, da namakne godišnje 200.000 K za narodne svrhe, u prvom redu za "družbu sv. Cirila i Metoda" iz Istra". Ova misao dala bi se lakše izvesti sa malo volje i uztrajnosti i u što izdažnju ne samo materijalnu, nego moralnu pomoć cijelog hrvatskog naroda. U prvom redu mislimo ovde na sudjelovanje vanjskih članova kluba "zidara", koji bi imali zadatač prema pripadšanom mu od sredstvog uredu sabirnom arku ubirati u svom mjestu, okolicu, občini itd. godišnji prihod od 1 K po osobi. Tako sabrani novac slali bi ti vanjski članovi (ili povjerenici) na naslov kluba, koji te prinose prima i pobiranje, a na koncu godine razpolagao bi s njima, dotično razdjeljivo bi sav ubrani "narodni porez" za gore rečene svrhe. Ovom organizacijom omogućeno je svakom, da sudjeluje ili podupire taj na ocigled sami sitan narodni rad, omogućeno je i onima, koji danas ne dolaze u priliku, nema im poticaja, da doprinесu nešto od svoga imetak na oltar domovine; s druge strane ide ova organizacija opet u prilog onima, koji su danas moralno prisiljeni, da uvijek i svakom zgodom plaćaju sad za ovu, sad za onu narodnu stvar. To su u prvom redu trgovci u gradovima, kojima se uvijek dolazi, dočim mnogi kućevlastnik, vlastelin, poduzetnik i t. d. ostaje poštovan, niti mu se pruža prilika, da manj je jedanput u godini što doprinese u koju narodnu svrhu. Predlagat misli, da bi se u cijelom hrv. narodu našlo 200-200.000 osoba, koje bi htjele i mogle dati jednu krunu na godinu, a nači će se valjda u svakom većem mjestu i općini pouzdana osoba, rodoljub, koji će te prinose ubrati. Klub "Ciril-Metodski zidari" molí sve one, koji se žele primiti tog posla, da se jave pismeno na naslov kluba u Zagrebu, koji će im dati dalje upute.

Umoljavaju se takodjer svr hrvatski listovi, da izvole ova bilješka doneti i primati prijave povjerenika, te imena njihova proprieti klubu.

Angjeoska sv. misa staroslovenskim jezikom u Vrbniku.

Pišu nam iz Vrbnika:

Na blagdan Imena Marijina pjevala se za prvi put u drevome Vrbniku — toj prastarot matici "glagoljanje" — anđeoska sv. misa staroslovenskim jezikom. Doista milota je slušati onaj divni pjev, kojemu su tako lijepo uđešene preugodne riječi našeg crkvenoga govoru.

Za to svaka hvala Presvetilom Nadpasturu Antonu Mahniću, koji se najuzor nije i zborom i tvorom zauzimle ne samo da nam ne propadne ova dragocijena oštavština sv. nam. Apošta, već se i neuromorno brine, da se ona pomlađi i razbuja, osvježi i ukorijeni. Dobri ga Bog uzdržao jošte dugi, da može oživovitoviti plemenite i svete naume svoje! — Harost veleruč gospodinu Josipu Vajsu, marljivom trudbeniku na polju naše crkvene glazbe. Živio!

Nova vrelo prihoda za istarsku družbu.

"Ciril-Metodski zidari" sklopili su ovih dana ugovor sa prvom i najvećem mješarnom u Hrvatskoj, "I. bjelovarskom parnom mljevkarnom" u Bjelovaru, koja će dati u promet svoje poznato izvrstne speciliteti sira "Imperial", delikatesa "pivski sir" i najfiniji garnirani "liptavski sir", a za "družbu sv. Cirila i Metoda" plaćati će preko zidara od dobitka 5%.

Postotci za "družbu" ne mogu niti će smiju niti najmanje tangirati vrstnodušnog sponutnog vrsti sira, te će se vrstiti stroga kontrola u samoj mljevkarni. Danas se te vrste sira uvažaju pretežno iz Austrije i Magarske, te time pridupremo njihovo mljevkarsko, stocarstvo i u obre blagostanje, dočim naše žalosne gospodarske prilike nalaze samo kritičara, a malo ih je, koji će pričnuti, da se te prilike poboljšaju. — Nadajmo se, da će si naš občinstvo i savkolički narod biti sviestan te svoje patriotske dužnosti, te dati uvek i svagdje predrost tom čisto hrvatskom poduzeću i domaćem proizvodu, koji vrstnodušn svojom ne zaostaje i za raznih tudižnih proizvoda.

Svoj k svomu!

Proglašenje hrvatske akademiske omladine na občine.

Hrvatska akademika omladina, ta uždanica naša, upravila je na sve hrvatske občine ovaj hrvatski vredni proglašenje, kojeg da sve občine dobro prouči i obilnou se podporu odazovu:

Slavno Vijeće! — Hrvatska akademika omladina sakupljena na svom sastanku u Dubrovniku 16. i 17. o. srpnja, uvidiv svu pogiblju, koja prijeti opstanku jednog dijela hrvatskog naroda, obraća se ovim tom Slavnom narodnom Vijeću molbom za brzu i jaku pomoć.

Slavno Vijeće! — prvi uvjet eksistencije maleognog naroda jest: dobro organizirana i uspješna narodna samoobrana. Hrvatski narod osim pogibeljnih unutrašnjih neprijatelja: neznanja i općeg neznanja, ima još vanjskih, koji ga sa svih strana opkolile, a koji prodruži malo po malo u njegovu tijelo, otkidajući kadikad i po koje zdravo udo. — 84.000 Bunjevac i cijelo Međimurje prepusteno je svojoj sudbini. Više im se ni vjera ne smije tunjiti na materijeljem jeriku!! Mađarsko društvo "Juliane" osnovalo je već prošle godine 23 mađarskih škola, a ove u godine kani još 30 osnovati. — Njemački "Schulverein" i "Justus Adolphs Verein" osnuju po Banatu, Bačkoj i Bosni-Herzegovini bezbrižno svojih škola, a njima ne samo da se ne prijeti njihovo pogubno djelovanje, nego im i vlasta "Hrvatska vlada", uz dičnu četu hrvatskih velikaša ide još na ruku. — A Istra? — Izbrojite svu onu istarsku djecu, kojoj je roditelji ne znadjaju neg hrvatski jezik, a koja sada misle, čute i poznavaju jedino talijanski! A gdje su društva, koja ih je protupostavila svjet narodna, da obrane svaki pedalj hrvatskog zemljišta, da očuvaju dušu hrvatskog čovjeka sačuvajući je narodu za poznju borbu na obranu imena i jezika svoga. — Družba "Zrinski-Frankopansku" — za Medjumurje niti nepoznamo, dok o družbi "Sv. Cirila i Metoda" tek se nešto čuje, ali i to što se čuje, da će morati, ne bude li brze i jakе pomoći, zapustiti i one pozicije, koje ih teškom borbom u rjetkim samoprijevorom osvojila (rječiti do kaza 25.000 Kr. *deficit*). Dakle nije više pitanje, da očuvavmo granice, nego da očuvavmo ugroženu narodnu jezgru, ta neprijatelj nam je već u kući.

Slavno Vijeće! — Zadnje izvješće družbe Sv. Cirila i Metoda sviše je rječito, a da svakome svijestno Hrvat objasni, što mu je sada činiti. Žalibote nema takovih mnogo, a najbolji je dokaz tome odaziv na proglašenje "Sv. Cirila i Metoda" teži se nešto čuje, ali i to što se čuje, da će morati, ne bude li brze i jakе pomoći, zapustiti i one pozicije, koje ih teškom borbom u rjetkim samoprijevorom osvojila (rječiti do kaza 25.000 Kr. *deficit*). Dakle nije više pitanje, da očuvavmo granice, nego da očuvavmo ugroženu narodnu jezgru, ta neprijatelj nam je već u kući.

Slavno Vijeće! — Zadnje izvješće družbe Sv. Cirila i Metoda sviše je rječito, a da svakome svijestno Hrvat objasni, što mu je sada činiti. Žalibote nema takovih mnogo, a najbolji je dokaz tome odaziv na proglašenje "Sv. Cirila i Metoda" teži se nešto čuje, ali i to što se čuje, da će morati, ne bude li brze i jakе pomoći, zapustiti i one pozicije, koje ih teškom borbom u rjetkim samoprijevorom osvojila (rječiti do kaza 25.000 Kr. *deficit*).

Dakle nije više pitanje, da očuvavmo granice, nego da očuvavmo ugroženu narodnu jezgru, ta neprijatelj nam je već u kući.

Slavno Vijeće! — Zadnje izvješće družbe Sv. Cirila i Metoda sviše je rječito, a da svakome svijestno Hrvat objasni, što mu je sada činiti. Žalibote nema takovih mnogo, a najbolji je dokaz tome odaziv na proglašenje "Sv. Cirila i Metoda" teži se nešto čuje, ali i to što se čuje, da će morati, ne bude li brze i jakе pomoći, zapustiti i one pozicije, koje ih teškom borbom u rjetkim samoprijevorom osvojila (rječiti do kaza 25.000 Kr. *deficit*).

Dakle nije više pitanje, da očuvavmo granice, nego da očuvavmo ugroženu narodnu jezgru, ta neprijatelj nam je već u kući.

Odbor apeluje na patriotsko občinstvo, da ga u njegovu nastojanju podupre. Dok god bude razglednica, valja da ih Hrvati gotovo izključivo rabe, koliko u privatnom, koliko u poslovnom saobraćaju za kratke ubavijesti.

Odbor apeluje na patriotsko občinstvo, da ga u njegovu nastojanju podupre. Dok god bude razglednica, valja da ih Hrvati gotovo izključivo rabe, koliko u privatnom, koliko u poslovnom saobraćaju za kratke ubavijesti.

Svi 10 razglednica stoji K 1. — Po jedina 12 filira. Zahajevajte ove razglednice u svima trgovinama, gdje se razglednice prodavaju. Naručite prima tajnik odbora gosp. dr. Nikola Hofer, Zagreb, Frankopanska ulica.

Mi toplo preporučamo našem občinstvu, da nabavi ove razglednice.

straža naroda svog, ponos i nada istarskog patnika, ta rodjena naša djeca, odgojena u tudjinskom duhu, postat će ljudi janjanici, koji će, zaboraviv grobove otaca svojih prezreti ime i jezik naroda svoga vojujući proti vlastitoj majci: »Hrvatskoj istri, a za tugu slavu i korist.

Slavno Vijeće! — Hrvatska akademika omladina ozbiljno je zabrinuta nad budućnošću našega naroda i dubok osvjeđenja, da je sveta dužnost svakoga Hrvata, da doprinese svoj dužni porez za zajedničku narodnu obranu, a osobito njegova predstavnika, u prvom redu, naših občina!

Opravdano se s toga neda, da će spomenuti faktori uviditi svu pogiblju, koja prijeti opstanku narodnom, te poprimiv ozbiljne i odlučne korake na obranu njenih občina i htjeti trajno potpomagati sve one vojujuće redove, koji tako ustrojno vojuju na obranu narodnosti i jezika svoga. Obraća se s toga puna vjere k Vama toplom i opravdanom molbom, da To Slavno narodno Vijeće votira stalni godišnji doprinos Družbi Sv. Cirila i Metoda u Istru i Družbi Zrinsko-Frankopanskoj za Međimurje u Varadini, te time u istječuće razdoblje riječkih pojedinaca obvezibili ugroženu narodnu budućnost.

Slavljak hrvatskih akademika.

U Dubrovniku dne 16. i 17. srpnja 1905.

Razglednice za Strossmajerov spomenik.

Gradjanski odbor za Strossmajerov spomenik u Zagrebu, kome je načelu veleuč. g. dr. Stjepan pl. Miletić, izdao je u vlastitoj nakladi razglednice, kojih je čista dobit namenjena za Strossmajerov spomenik.

Takovih razglednica izdao je odbor deset vrsti sa liepm slikama, koje predstavljaju najznamenitija djela odnosno davorve velikoga mecene hrvatskom narodu a u nama bude uspomenu na velikog biskupa. Slike na tim razglednicama otisnute su u trim bojama, a svestrano se obrazuju, da je izradba upravo umjetnička.

Slike prikazuju: 1. Josipa Jurja Strossmajera u cijeloj veličini; 2. Stolnu crkvu u Đakovu; 3. sa profelja i sjeverne strane; 3. sa sjevero-zapadne strane, 4. iznutra (srednja ladja); 5. Sv. tri kralja i hrvatski seljaci iz raznih krajeva klanjaju se Isusu. Slikao Ljudevit Seitz; 6. Isus snimljen s krša. Od istoga umjetnika; 7. Ulaz u nebo; 8. Palaća jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti; 9. Papa Hadrijan II. daje braći sv. Cirilu i Metodu dozvolu slavenskoga jezika i bogoslužju u crkvi. (Na ovoj sliki vidi se biskup Strossmajer); 10. Hrvatsko sveučilište u Zagrebu, utemeljeno po Strossmajeru g. 1875.

Kako se vidi odbor da si je truda, a nije žalio ni troška, da razglednice budu i po izboru i po umjetničkoj izradbi odgovare zahtjevima širokoga občinstva. Srsko se mora čuditi, kako uz neznačnu cenu od 12 filira dobiva razglednicu, koja se može mjeriti sa svakom modernom razglednicom, prvih svjetskih zavoda.

Odbor apeluje na patriotsko občinstvo, da ga u njegovu nastojanju podupre. Dok god bude razglednica, valja da ih Hrvati gotovo izključivo rabe, koliko u privatnom, koliko u poslovnom saobraćaju za kratke ubavijesti.

Odbor apeluje na patriotsko občinstvo, da ga u njegovu nastojanju podupre. Dok god bude razglednica, valja da ih Hrvati gotovo izključivo rabe, koliko u privatnom, koliko u poslovnom saobraćaju za kratke ubavijesti.

Svi 10 razglednica stoji K 1. — Po jedina 12 filira. Zahajevajte ove razglednice u svima trgovinama, gdje se razglednice prodavaju. Naručite prima tajnik odbora gosp. dr. Nikola Hofer, Zagreb, Frankopanska ulica.

Mi toplo preporučamo našem občinstvu, da nabavi ove razglednice.

Listnica uredništva i uprave.

Gosp. piscu „Razmatranja“ Doći će u budući broj, jer je za ovaj stiglo prekasno. Da ste nam zdravo!

Gosp. N. N. Priobršli ćemo s istog razloga onaj „Naputak“ u budućem broju. Preporučamo se i pozdravljamo srođenico.

PEĆATE iz GUME

izradjuje jedino

narodna tiskara

J. Krmptović i dr. u Puli, ulica Giulia, br. 1.



Svoji k svojim!
Skladište pokućtva
goričko-srpske
stolarske zadruge
(prije Antuna Cerigija)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.
Pokućtvo izraduje se samo u poči iz
sušenim drvom.

Konkurenčna izkušnja. — Za solidnost
se jamči.

Prodaje se takodjer uz mjes. odplatu.

Zastupstvo u Trstu, Splitu i Aleksandriji

Ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Odlikovana
S. KOPAC
Gorica - ulica Sv. Antona

Preporuča preč svećenstvu, crkvenom sta
rešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svjeće
iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 4.90. Za prijednost
jamčim s K 2000. Svjeće za pogrebe, za božićna dryna,
voženi svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Visokom kr. zem. vladom proglašena liekovitom vodom radnicom

APATOVACKA KISELICA

barava alkaličko-muriatična-litija kiselica vrlo bogata uglijenom kiselinom
izvrstno i poput kristala čisto stolno piće.

Glasoviti lečnički autoriteti prepisuju ovo kiselico s naj
boljom uspijelom kod svih bolesti probavljaju organa i grikljaka
proti ulozima i roomi, kod želudacnog, plućnog, grijebog
svih drugih katarata, proti hemoroidima (zlatnoj žili), kod dolni
obregu, mijetaju, kamenica, šeterne bolesti, zrnatih i nate
klih jetara, žgaravici i mnogih drugih bolesti. Prokućano iz
vrstina i nadaknijivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih
ženskih bolesti.

Analizira ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski
savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradjena na mnogim velikim strukovnim iz
ložbama sa 15 zlatnih medalja.

"Unapraviteljstvo vrata Apatovacke kiselice"

ZAGREB, Ilica broj 17.

Dohiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionicama.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo!



Kapljice sv. Marka.

Ove glasovite i nadaknijive kapljice sv. Marka
upotrebljavaju se za vanjsku i notarsku porabu.
Obuhvati odstranjuju trganje i klanjanje po kosti, i
nogu i ruku, te izleće svaku glavolohiju. One
nedostizivo sposorno djeluju kod bolesti želudca,
ublažuju katar, umiruju izhacivanje, otklanjuju
naduhavanje, boli i grčeve, pospušju bolju pro
baru, čiste krv i crijeva. Progone velike i male
gljise, te sve bolesti od gljata dolazete. Djeluju
izvrstno proti hrapavosti i promuklosti. Isječe sve
bolesti jetra i sluzene te koliju i trganju u želudcu.
Progone svaku groznicu i sve bolesti od groznice
dolazete. Najbolje je sredstvo proti mulernici i ma
dropanu, pa zato nasmiju manjku u nijednom gra
du. Gradsko ljekarni, Zagreb. Stoga
gradska ljekarna, Zagreb, Markov trg broj 29
pokraj crkve sv. Marka. — Novac neka se šalje napred ili pouzdet. — Manje od
jednog tuceta (10 bočica) se ne salje. — Cijena je slijedeća i to franko na svaku postu:
1 tucet (12 boč.) 4 K., 2 tuceta (24 boč.) 8 K., 3 tuceta (36 boč.) 11 K., 4 tuceta (48 boč.)
14-50 K., 5 tuceta (60 boč.) 17 K. — Posjedujem tisetu i lisetu priznanica, da ih nije mo
guce ovdje tiskati, zato navajam samo imena neke gđe, koja su sa osobljem upoveljcem
upotrebljavali Kapljice sv. Marka te podpunom ozdravljaju. Iv. Barešić, udješ;
Janko Kuliš, kr. mudar; Stj. Borčić, župnik; Ilija Manić, opančar; Sofija Vukelić, sličica;
Jozef Seljanic, sefjak itd. itd.

Utemeljena god. 1360.

Gradska ljekarna, Zagreb.
Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Zdravlje je najveće bogatstvo!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Narodna tiskara i knjigovežnica J. Krmpotić i dr. u Puli.

Via Giulia, 1

preporuča:

1. Tiskanice za občine.

1. Skrjaljka o izjavi epidemije.
2. Sve
dočba za oprost od prisutne službe.
3. Omni
bus tiskanice (skrjaljka bez teksta u glavi za svaku porabu).
4. Izak i svjedoča za
djake.
5. Ista u talijanskom jeziku.
6. Molba
za oprost od prisutne službe.
7. Ista sa svje
dočbom.
8. Inventar aktivnih glava ili uložci.
9. Inventar pasivnih glava (uložci).
10. Inventar
mobilnih glava ili uložci.
11. Izak odgođenih
troškova.
12. Stanje akademicija glavnica.
13. Izak o promjeni prebivanja neaktivnoga
vojničta (glava ili uložci).
14. Izak i svje
doča za djake i molitve.
15. Popis izbornika
(glava ili uložci).
16. Glasovni izak i 16. e
kontrolni izak za občinske izbore.
17. Dnevni
kodohodak i troškova.
18. Glavna knjiga.
19. Pomocni dnevnik.
20. Zapisnik podnesaka
(glava ili uložci).
21. Proračun, glava.
22. Proračun, uložci.
23. Zaključni račun, uložci.
24. Razgledni račun, uložci.
25. Zapisnik o razgledu mrljaca.
26. Ogledni listić o umrlih.
27. Obiteljsko-obavjesna skrjaljka.
28. Skrjaljka o cijeni govedje krme.
29. Zapisnik kaznenih prestupaka.
30. Prilog zaključ. računa
(glava ili uložci).
31. Izak nadnica.
32. Zapisnik soli.
33. Prijavni i pregledni list za
oprost poreza kod pečenja rakije za svoju
porabu.
34. Občinska svjedoeča za bolnice.
35. Knjizice sa kuponi za doznačbu soli.

Pisače i risače potreštine.

2. Crkvene tiskanice.

1. Fides Nativitatis et Baptismi.
2. Fides Mortis.
3. Fides Matrimonii.
4. Testimonium status liber.
5. Testimonium denunt. matrimonialium.
6. Nota pro instituendis denuntiat.
7. Inventar (glava ili uložci).
8. Račun (2 araka).
9. Izvadak računa.
10. Izak glavnica (glava ili uložci).
11. Izak stalnih i promjenj. za
kupnine.
12. Izak uplaćenih i zaostalih par
benih troškova.
13. Dnevnik dohodaka i troš
kova (glava ili uložci).
14. Izak porečanja ili
umjerenja imetka.
15. Status animarum.
16. Liber baptizatorum.
17. Liber defunctorum.
18. Liber matrimoniorum.
19. Liber confirmation
arum.
20. Namira vrhu kamata obligacija.
21. Zapisnik podnesaka.
22. Obiteljsko-ob
avjesna skrjaljka.

3. Tiskanice za škole.

1. Ljepopisnice.
2. Zadaćnice.
3. Risanki.
4. Satnice.
5. Molba za oprost od školarine.
6. Pregled mjeseciških zaostataka.
7. Razrednica.
8. Tijednik.
9. Glavni imenik.
10. Matice.
11. Imovnik ili inventar.
12. Popis školske kujinice.
13. Izak izostata.
14. Zapisnik podnesaka.
15. Školske vesti.
16. Švjetolica.
17. Odputnica.
18. Odlažnica.
19. Imenik po alfabetu; dalje slijede po zakonu
31.7. 1895. za Istru, i to slijede obrazce:
20. A k § 1. 21. B k § 2. 22. C k § 3.
23. D k § 4. 24. E k § 4. 25. F k § 4.
26. G k § 5. 27. H k § 28. I. k § 9.
29. M. k § 12. 30. L. k § 12.

Istarska Posuđilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadružnih dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član
istoga 4 1/4 % kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez pred
nose do 400 K uz odzak od 8 dana, iznose do 1000 K uz odzak od
14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja suglasno
ustanovio vedi ili manji rok za odzak.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarem,
i to na hipoteku ili na mjenice i zadružnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati, pr. p. i 3-7 sati
po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9-12 prije podne.

Družvena pisarna i blagajna nalazi se u Clivo S. Stefano br. 9,
prizemno desno, gdje i dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.